

Sammlaren

Tidskrift för

svensk litteraturvetenskaplig forskning

Årgång 133 2012

I distribution:

Swedish Science Press

Svenska Litteratursällskapet

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Göteborg: Stina Hansson, Lisbeth Larsson

Lund: Erik Hedling, Eva Hættner Aurelius, Per Rydén

Stockholm: Anders Cullhed, Anders Olsson, Boel Westin

Uppsala: Torsten Petterson, Johan Svedjedal

Redaktörer: Otto Fischer (uppsatser) och Jerry Määttä (recensioner)

Inlagans typografi: Anders Svedin

Utgiven med stöd av

Magnus Bergvalls Stiftelse och Vetenskapsrådet

Bidrag till *Samlaren* insändes digitalt i ordbehandlingsprogrammet Word till info@svelitt.se. Konsultera skribentinstruktionerna på sällskapets hemsida innan du skickar in. Sista inlämningsdatum för uppsatser till nästa årgång av *Samlaren* är 15 juni 2013 och för recensioner 1 september 2013. *Samlaren* publiceras även digitalt, varför den som sänder in material till *Samlaren* därmed anses medge digital publicering. Den digitala utgåvan nås på: <http://www.svelitt.se/samlaren/index.html>. Sällskapet avser att kontinuerligt tillgängliggöra även äldre årgångar av tidskriften.

Uppsatsförfattarna erhåller digitalt underlag för särtryck i form av en pdf-fil.

Svenska Litteratursällskapet tackar de personer som under det senaste året ställt sig till förordande som bedömare av inkomna manuskript.

Svenska Litteratursällskapet PG: 5367–8.

Svenska Litteratursällskapets hemsida kan nås via adressen www.svelitt.se.

ISBN 978-91-87666-32-4

ISSN 0348-6133

Printed in Sweden by
Elanders Gotab, Stockholm 2013

Bengt Landgren (1942–2012)

Minnestal hållet vid Svenska Litteratursällskapets årsmöte

18 april 2012

AV LARS BURMAN

På nyåret 2012 avled Bengt Landgren, 69 år gammal. Åren 1992–97 var han Svenska litteratursällskapets ordförande. I *Sammlaren* 2011 publicerades en av hans sista skrifter: en studie över Rilkes diktsvit *Aus dem Nachlaß des Grafen C.W.*

Få har som Bengt Landgren hängivet tjänat den svenska litteraturforskningen. Under mer än tjugio år var han prefekt vid Litteraturvetenskapliga institutionen i Uppsala, och han ledde ett tjugotal doktorander till disputation. Publikationslistan uppstår omkring etthundra tunga vetenskapliga publikationer. Bland dessa finns ett dussin monografier ägnade diktare som Ekelöf, Edfelt, Gullberg, Selander och Silverstolpe. År 2011 utkom *Mannen från Prag*, en bok om Rilkes liv och diktning.

Bengt Landgrens engagemang för ämnet begränsades inte till Uppsala, där han 1982 blev Gunnar Brandells efterträdare på den så kallade atterbomska professuren. Under 1970-talet undervisade och forskade han i Lund, Åbo, Umeå och Örebro. Efter det att han blev professor i Uppsala var Bengt Landgren aktiv i många nationella lärda sällskap och en lång rad forskningsfinansierande organ. Ofta anlätades han som sakkunnig i tjänstetillsättningar runt om i landet. Genom sitt envisa hävdande av litteraturforskningens betydelse har han gjort vårt ämne oöverskådliga tjänster.

Det var inte helt lätt att komma Bengt in på livet. Han höll distans. Samtidigt visste man var man hade honom. I såväl akademiska konflikter som vid vetenskapliga seminarier var han stridbar och öppen hjärtig, men hans ställningstaganden var alltid tydliga och hans argument väl formulerade. Hans verksamhet betecknades av konsekvent uttryckta vetenskapliga värderingar.

Han var en välbekant Uppsalaprofil som trivdes på Carolina Rediviva och vid ett skrivbord belamrat med böcker och manuskripthögar. Hans bekanta minns emellertid också hans dagliga långsimningar i svenska sommarsjöar – från tidig vår till sen höst. Inte heller skall vi glömma hans utpräglade humor. Ingen kunde berätta dråpliga anekdoter ur svensk litteraturhistoria som Bengt, och trots hans skepsis mot biografisk litteraturforskning kunde få göra honom rangen stridig som kännare av den svenska parnassens liv och öden.

Kanske framstod Bengt Landgren ibland som aningen skrämmande med sina höga krav och bestämda åsikter, men där fanns stor värme. Det fick inte minst hans doktorander uppleva. Hans engagemang för elever och kolleger kan illustreras av hans snabba tack för särtryck eller böcker. Ett tackbrev kom prompt, skrivet för hand med Bengts karaktäristiska handstil och fyllt av kommentarer som visade att han genast hade satt sig att läsa.

Inte ens den kortaste minnesteckning kan förbigå Bengts ofantliga lärdom och beläsenhet. Bland klassiker berömdes hans goda latin, och han var väl hemmastadd i de stora europeiska litteraturerna. När det gällde den svenska diktningen och litteraturvetenskapen tycktes han ibland ha läst allt. Vid något tillfälle nämnde jag skämtsamt för en bekant att Bengt föreföll kunna citera hela den svenska lyriken ur huvudet. Min vän svarade att så var det minsann inte – det var bara den svenska 1900-talslyriken Bengt kunde helt utantill.

År 1971 disputerade Bengt Landgren i Uppsala för doktorsgraden på avhandlingen *Ensamheten, döden och drömmarna. Studier över ett motivkomplex i Gunnar Ekelöfs diktning*. Nästan fyra decennier senare, 27 maj 2009, höll Bengt Landgren en minnesvärd offentlig föreläsning från denna kateder. Detta skedde i samband med hans avgång från professuren, och föreläsningen bar titeln ”Istället för memoarer. 38 år med litteraturvetenskapen.” Det var en personligt hållen framställning som han inte hade för avsikt att trycka. För oss som var där blev det en ämneshistorisk högtidsstund. Högt och lågt blandades, liksom anekdoter, stora linjer och frimodiga angrepp på den fakultet som inte återbesatte den atterbomska professuren.

Det var inte för inte som Bengt ledde det projekt som i två digra volymer tecknade den svenska litteraturforskningens historia 1890–1995. Han kunde sitt ämne. Om den atterbomska professuren inte får fler innehavare hade den i varje fall med Bengt Landgren en värdig, självständig, passionerad och mångkunnig företrädare för litteraturvetenskap och högre undervisning. Han har lämnat en tom stol efter sig.

Lars Burman
Svenska Litteratursällskapetets ordförande